

מסורת הש"ס

6) ברכות מז: ו"ע"ש דהוי דעת ר' אלעזר אכל ר' מאיר ס"ל שם דכל שאינו אוכל חולין בטירה וכן איתא בגיטין סא. וכן תמלא שאר שטייטש ועי' בתוס' ד"ה כל ובתוס' גיטין סא.
7) ג'נפמ"ש תוס' לעיל יב.
ד"ה אחרים וע"ש מ"ש על הגליון יתייבש גס הכא.
8) דקדוש כ. מ. ע"ש יומא פו: פו. ערכין ל: מ"ק כו.
9) ונגלה כח: וסס איתא אל תפרי הליכות אלא הלכו'.
10) צ"מ קו.
11) ע"ז יט: ו"ע"ש.
12) ע"ז: ללויים.
13) אלא קרא אלא שנה כי. מהש"א.
14) ורמב"ם אודת צחולס.
15) כ"ה בירושלמי. רש"י.

גליון הש"ס

גם' דאמר ר' אבהו. צ"ל אבא:

מוסף רש"י

איהוה עם הארץ. נדברו חכמים בכל מקום (ברכות 100).
למי שישמא ת"ח. היא הגמלא התליה בצפרא שחי נותמים לדברי משנה טעם והיו מתאספים יחד וטוקקים בקר, ויאל דוגמת המנא שסדרי האמוראים (100).
זרע אדם וזרע בהמה. כלומר המתגסס והטורס כלס אורעס לפרות ולריתס (חולין 9).
ולא שכר פסיעות יש לי. אם יש בית המנא בשטרימס ואלס צאה לנית מדרשן להפסל (ב"מ 100).
בי רבים חללים הפילה. לטון נפל אלא מלאו ימיו, כלמר תלמיד אלא מלאו ימיו רבים תללו (נצי" 10).
ועצומים כל הרוגיה. המתעצמים והמתרשים ומתאספים מלחיות, לוחנין את דורן, ועצומים לטון ועולם עיניו (100).

תוספות שאנין

הרי זה בור. בור גורר מעם הארץ: ריט' מנישא לחוש המכשף את לוחשי ואינו יודע מה הם ומה פירושה אלא כך משמיהם שובכשפות בא על ידי לחשים: תני תנא אף תנא זה שלא משמ תלמידי חכמים בתלמודו ושנה משנתו ואינו יודע מה הוא. ל"ה: איהו עם הארץ פ"ה שנחשד על טהרות ועל המעשרות ומוחזק מנעו טמא: כל שאינו קורא ק"ש דהא רדאי לא ידע מירי אבל ידע לקרות וקורא לאו עם הארץ הוא דברי ר' מאיר. וי"מ דהן ברייתא מתניא לענין זימון שאין מומנין על עם הארץ. ער מצי למימר דמיתניא לענין דאמר' פרק ואילו עוברין שעם הארץ פסול לערות ואין מכריזין על אברותי אבל ק' מההיא דפי' הנוקין ודף ט"א דקאמר איהוה עם הארץ כל שאינו אוכל חוליו בטירה דברי ר' מאיר וחכמים אומרים כל

שאינו מעשר פירותיו ולענין מאי מיתניא אי לענין זימון ליתא דאמר' בפרק שלשה שאכלו דעם הארץ שאינו מעשר פירותיו דהיינו עם הארץ דרבנן. ואי לענין דמאי ליתא דהא מי שחשדו על טהרות אינו חשוד על הדמאי כדמוכח בפ"ק דביבמות ועוד ק' דר"מ אדר' מאיר דהכא קאמר דהוי עם הארץ כל שאינו אוכל חוליו בטירה ויש לומר דההיא דהתם לענין דההיא

שקרא. מקרא: ושנה. משנה: ולא שימש תלמידי חכמים. ללמוד סבבת הגמרא בטעמי המשנה מה הם. רשע הוא שאין מורתו על צדיקה ואין ללמוד הימנו שע"י הטעמים יש חילוק באיסור והיתר וצדיקי ממונות לזכות ולחייב וצטערות לטמא ולטהר כדאמר בכמה דוכתי מ"ט אמר מר הכי ומר הכי ואמר מאי צדיקיה איכא צדיקיהו כן וכך וערוס הוא שהשומע את קולו שונה משיניותיו כסבור הוא שבקי בטעמיהם ונוהגין צו כבוד כתלמידי חכמים: **אסמר** גרס: ה"ז ע"ה. שחשוד על המעשרות ועל הטהרות: צור. גרוע מעם הארץ: דוסי. ואסור לאכול פיתו ויינו דכיון שלא שימש חכמים אינו מקפיד על דברי חכמים לדעתם ולא שנה אלא להראות ענינו כמ"ח: **מגוש**. מכסף האוחז את העינים וגונז את הלצנות. ואף זה כן: רטין. תרגום חובר חבר (דברים 19) הוא מגוש. לוחש המכסף את לחשיו ואינו מצין מה הם ומה פירושם אלא כך מעשיהם שהמכשפות צא ע"י אותם הלחשים: **פני סנא**. ואף זה תנא שלא שימש בתלמוד שונה משנתו ואינו יודע מה היא: **איזוה עם הארץ**. שנחשד על הטהרות ועל המעשרות ומוחזק מנעו טמא: **כל שאינו קורא ק"ש**. דהא ודאי אינו יודע כלום. אבל יודע לקרות וקורא לא ע"ה הוא: **שזונין הלכות**. שלא שימשו לתלמידי חכמים ולא הקפידו על טעמי המשניות: **הלכות**. משניות: **פשיטא**. דהכי הוא אלא צמאי נדרשה אי לאו צדי: **הופרה לו**. דומה צדיקו היתר: **מבלי עולם ס"ד**. ומה הם גורמין לאחרים: **שמורין הלכה מסוך משנסן**. קאמר שמצלין עולם צהוראות טעות דכיון דאין יודעין טעמי המשנה פעמים גורמין שמדמין לה דבר שאינו דומה ועוד יש משניות הרבה (במשניות) דלמרנין הא מני פלוני הוא ויחידהא היא ולית הלכנא כותיה ועוד שאנין יודעים צמחלותא תנאים הראשונים הלכה צדיקי מני הלכך מורין הוראות טעות: **הליכות עולם לו**. השונה הלכות עולם שלו בזכותו: **צייניגס**. בעלת תפלה: **ואלמנה שוכנית**. בעלת שכניות הולכת ומצברת שכניותה **תמיד: הרי אלו מבלי עולם**. שאנין אלא נוטרפות ומכשפות ומראות ענינן כדצקניות שלא יצדקו אחריהן: **קטן שלא כלו לו חדשיו**. לקמן מפרש: **וקינול שגר מאלמנה**. שהיתה טוירתה ענימה יותר מן הזורך כדי לקבל שגר כדמפרש ואילו למדנו שיטריח אדם ענימו צמולה לקבל שגר יותר: **צראס ציקים**. לנחול ג"ע: **צראס רשעים**. לירש גיהנם: **שלא יכשלו בי**

בני אדם. להפסיד חלקם על ידי מגן עדן ולירש גיהנם: **כי קאמר**. מבלי עולם: **גגון יוחני צב רעיני**. אלמנה מכשפה היתה וכשמגיע עת לידת אשה היתה עוזרת רחמה צמכשפות ולאחר שמצטערת הרבה היתה אומרת אלך ואצקס רחמים אולי תשמע תפלתי והולכת וסותרת כשפיה והולד יולא פעם אחת היה לה שכיר יוס צדיקה והיא הלכה לציט האשה היולדת ושמע השכיר קול הכשפים מתקשקשין בכלי כמו שהולד מקשקש צמעי האס וצא ופתח את מגופת הכלי והכשפים ילאו והוולד נולד וידעו כי בעלת כשפים היא: **המנעט צרצופיו**. וקרי ליה קטן שלא כלו לו חדשיו על ידי שימיו מתקצרין כדאמרנין בפרק קמא דחגיגה (דף ה.):

כי רצים חללים הפילה. צאשה זרה משתעי. ותלמיד שאינו נוהג ענימו כשורה קרי ליה נמי הכי: **זה תלמוד שלא הגיע כו'**. הפילה לטון נפל שלא כלו לו חדשיו: **ועצומים**. לטון עולם עיניו (ישעיה ג) שסוגרים פיהם ואינם מורים לזורכי' והורא:

שאינו מעשר פירותיו ולענין מאי מיתניא אי לענין זימון ליתא דאמר' בפרק שלשה שאכלו דעם הארץ שאינו מעשר פירותיו דהיינו עם הארץ דרבנן. ואי לענין דמאי ליתא דהא מי שחשדו על טהרות אינו חשוד על הדמאי כדמוכח בפ"ק דביבמות ועוד ק' דר"מ אדר' מאיר דהכא קאמר דהוי עם הארץ כל שאינו אוכל חוליו בטירה ויש לומר דההיא דהתם לענין דההיא

6) צ"ל דהיא דהנוקין תמלא לענין שנתנין לע"ה בנות תכרים וכי' והוא בתוספתא דע"ז ועי' בתוס' גיטין שם ד"ה איה.

7) צ"ל ים אומרים אחר דברי ר' נתן ועי' ד"ה אלו ר"י אלא דכבוד המקומות וכי'.

היה נוטל פרק שלישי סוטה

כב.

רבי שמואל בר נחמני **אמר** ה"ז בור. תימה כמאן ס' ללא כאחרים ולא כר' יהודה דאחרים לא קרו צור י' אלא לשנה ולא קרא ור' יהודה אפי' עם הארץ לא משוי ליה דלומר צסוף פרק אלו מציאות (צ"מ דף ג.): **דדרש** ר' יהודה צר אילעאי שמעו דבר ה'

החדרים אל דברו וגו' החדרים אל דברו אלו תלמידי חכמים אחיסם אלו בעלי מקרא שנאחסם אלו בעלי מנדיכס אלו עם הארץ אלמא דבעלי משנה או צעלי מקרא לאו צכלל ע"ה מינהו: **ב"ר שאינו קורא ק"ש שחרית וערבית דברי ר"ב**. תימה לר"י דלומר צפ' הנוקין (גיטין דף סא.) וצפ' ג' שאכלו (ברכות דף מז:) איזוה עם הארץ כל שאינו אוכל חולין בטירה דברי ר"מ ופירש דהרבה ענייני עם הארץ הן ויש שאין מקצלין ממנו עדות כדאמרנין צפ' אלו עוברין (פסחים דף מט:) ששה דברים נאמרו בעם הארץ אין מקצלין מהן עדות וכו' וצפ' חומר צקודש (מגיגה דף כב.) כמאן מקצלין סהדומא מעם הארץ כר' יוסי ויש כשר לענין עדות ומשד על הטהרות ועל המעשרות או לענין זימון או לענין צדיקת א"צ לענין דברים שאינן נחקין אלא מן המומחה כדאימא צפ' שני דמסכת ע"ז (דף 100): **ב"ריושלמי** אשה פרושה זו היא שיוצאת ומלעצת צדברי תורה ותאמר אלי תצא וישכב עמה צלילה הוא א"ר אצוה כציכול היה צמחשבה הוא לצדו יודע שלא עלתה על דעתה אלא צשציל להעמיד צשטיס הסיפו עליהם צתולתא ציימיתא (ו) ואלמנהא שוצצית (ו) ומי חגלה נסכת שם ציש] ותינוק שהוא עולה לחדשיו (צתולה) ציימית מציימה אודת צתוליה ותינוק שהוא עולה לחדשיו) ר' חלקיה צשס ר' סימון זה שהוא גדול צתורה שלא צפירקו ומצוה את הגדולים ממנו א"ר יוסי וכו שצן תשע ואצבריו נראה כצן י"צ והוא צא על אחת מכל העציות האמורות צתורה וכן צמות על ידו והוא צטור צבי פירש מציימה אודת צתוליה מצמת צומות צתוליה נושרות אצל מורי אחי הרב ר"מ פי' עושה חסידה ומתפללת כדגרסינן בגמ' דידן צלייית וכאלו צמה ועושה תעניות שמהא נענת בתפלתה ואינה עושה אלא לנגד את העין שלא יצדקו אחריה ומונה ואודת צתוליה: **ועד**

ברבותיו רבי אבא אמר זה תלמיד שלא הגיע להוראה ומורה * (1) דא"ר אבהו אמר רב הונא אמר רב מאי דכתיב *כי רבים חללים הפילה ועצומים כל הרוגיה כי רבים חללים הפילה *זה ת"ח שלא הגיע להוראה ומורה ועצומים כל הרוגיה יזה ת"ח שהגיע להוראה ואינו מורה ועד

היתה אומרת יוחני אלך ואבקש אולי תשמע תפלתי והולכת ופתחת הכלי שהיו הכשפים בתוכו וסותרת הכשפים ואו הולד יוצא. פעם אחת היה לה שכיר יוס בביתה והיא הלכה לבית האשה היולדת ושמע השכיר קול הכשפים מקשקש בתוך הכלי כמו שהולד מקשקש במעי האם וצא השכיר וסתר את מגופת הכלי והכשפים יצאו והולד נולד וידעו כל העולם כי בעלת כשפים היא ל"ה: המבעט ברבותיו וקרי ליה קטן שלא כלו חדשיו על ידי שימיו מתקצרין כדאמ' פ"ק דחגיגה.

עין משפט ונר מצוה

כח א מ"י פ"ה מהלכות מ"ט הלכה ד ופ"כ מהל' סנהדרין ה' מ' טו"ע וי"ד סימן רמב סעיף יג:

כב ב מ"י שם ווסס] טו"ע שם סעיף יד:

תורה אור השלם

- דבה ימים באים נאם יי ונרעתי את בית ישראל ואת בית יהודה ורע אדם ורע בהמה: ירימיהו לא כו
- קרא את יי בני ומלך עם שונים אל תתקרב: משלי כד כא
- עמד וימדד ארץ קאה וימר גוים ויתפצצו הריד עד שהיו צבעות עולמם וקליבות עולמם לו:

- חבקוק ג ו כי רבים חללים הפילה וצצמים כל משרי לו כו
- כי רבים חללים הפילה וצצמים כל משרי לו כו

תוס' שאנין (המשך)

אלו עוברין מיתניא. ואורי' דההיא דהנוקין (6) דההיא דנותנין לעם הארץ בנות חברים גדולות ופוסקין להם על גנת שלא תעשה על גביו צבעות רישיב' צ'א' אין צורך לפסוק שאפי' לא פסק עצמו כן הדין שלא תעשה על גביו טהרות אלא בפרישות אחר תענהו גם כשהיא תחתיו. ואחר כך שונה רשב"ג איהוה עם הארץ כל שאינו אוכל חוליו בטירה דברי ר' מאיר וחכמים אומרים כל שאינו מעשר פירותיו וה"ק איהוה עם הארץ שישאנו לו חבר בתו בזה הענין שמתנהו טהרה תחתיו כל שאינו אוכל כו. וחכמים אומרים אפי' למי שאינו מעשר פירותיו משיאין לו בת חבר: אחרים אומרים אפי' קרא ושנה משמע מהכא דאחרים לא היו ר' מאיר ואצ"ג דבבבליה תלמודא אמרי' מאן אחרים ר' מאיר ג"ל דברבו קימונות הוו אחרים ר' מאיר כדאמרנין מאן יש אומרים ר' נתן ובפ"ק דגיטין גר' (3) יש אומרים לא היינו ר' מאיר אלא ר' נתן דברבו המקומות יש אומרים היינו ר' נתן: המורים הלכה מתוך משנתם שמבליים עולם בהוראת טעות דכיון דאינם יודעים טעם המשנה מדמים להם דבר שאינו דומה. ויש אומר' משניות הרבה דאמר הא מני פלוני היא ויחידא היא ולית הלכתא כותיה ומורים בטעות ל"ה: בתולה צלייית בעלת תפלות שבעת הולכת ומבקרת שכניותה תמיד שאינן אלא מנאפות ומכשפות ומראות עצמן כצדקניות שלא יבדקו אחריהן ל"ה. כגון ויחני בת רטבי פ"ה אלמנה מכשפנית היתה וכשמגיע עת לדת האשה עוצרת האשה במכשפות ולאחר שמצטערת האשה

הרבה היתה אומרת יוחני אלך ואבקש אולי תשמע תפלתי והולכת ופתחת הכלי שהיו הכשפים בתוכו וסותרת הכשפים ואו הולד יוצא. פעם אחת היה לה שכיר יוס בביתה והיא הלכה לבית האשה היולדת ושמע השכיר קול הכשפים מקשקש בתוך הכלי כמו שהולד מקשקש במעי האם וצא השכיר וסתר את מגופת הכלי והכשפים יצאו והולד נולד וידעו כל העולם כי בעלת כשפים היא ל"ה: המבעט ברבותיו וקרי ליה קטן שלא כלו חדשיו על ידי שימיו מתקצרין כדאמ' פ"ק דחגיגה.